

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας λαός, ο οποίος ήμιν
θείη πόνος δι' φοβῆται τήν
ἀλήθειαν— ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα έχει τους φυ-
σικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΣΤ

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 7 ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΗ 1908

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 321

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ Στάσις...
Γ. ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ Λόγος...
ΠΕΤΡΟΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ...
ΑΡΓΥΡΗ ΕΦΤΑΛΙΩΤΗΣ...
ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ...
Δ. Π. Π. Νομισματολογία...
ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΡΙΑΝΗΣ...
Γ. Ν. ΠΑΡΑΝΙΚΟΛΑΟΥ...
ΧΡΗΣΤΑΤΙΣΤΗΣ...
Κ** Από τον Έξω κόσμο...
ΣΤ. ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ...
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

“ΣΤΟΝ ΗΣΚΙΟ ΤΗΣ ΣΥΚΙΑΣ,”

Ο νέος τόμος του κ. Πέτρου Βλαστού ση-
μαίνει αναμφίβολα μια πρόοδο στην καλλιτεχνική
εξέλιξή του, τουλάχιστο απ' τή δεύτερη ποιητική
του συλλογή που γνωρίζω μόνο. Αν ο κ. Βλαστός
είναι γεννημένος μόνο πεζογράφος, ή ή τέχνη του
ήθελε μια έκφραση πληρέστερη πρώτα στον πεζό
λόγο, είναι ζήτημα που θα το λύσουν μόνο νέα
ποιητικά του έργα. Η αλήθεια είναι πως στα διη-
γήματά του αυτά κατορθώνει να γίνεται πεικνύσει
των τεχνικών του μέσων. Ότι στον ποιητικό του
λόγο ενεργούσε δυσαρμονικά, άμορβικά, πεζά, στην
πεζογραφική του ποίηση πολεμάει να γίνει άρμονία
και κάλλος, ή εικόνα να παίρνει ζωντανότητα και
δύναμη, το άπλωμα να γίνεται συγκράτημα, λακω-
νισμός σχεδόν, ή γλώσσα, που στο στίχο σείρονταν
και σκόνταβε άπλαστη, βαριά κι άλύγιστη, αλλά-
ζει σε ρυθμό ξεχωριστό κι ανεβαίνει σ' ένα ύψος
προσωπικό και ποιητικό και τέλος στα διηγήματά
αυτά μετριάζεται σημαντικά ή υπερτονική πλη-
θώρα όνομάτων, τύπων κ' έννοιων άραιφωμένων, που
είναι τό χαρακτηριστικό της λεγόμενης φιλοσοφικής
ποίησης του καιρού μας και τήν κταντάει περισ-
τερο λόγια παρά ιδεολογική, όπως θέλει νάναι.

Όσο τόσο ο κ. Βλαστός, όσο κι αν προώρησε
μέ το νέο του έργο σε καλλιτεχνική ώριμότητα, όσο
κι αν έφισε μέσ τα σονέτα τής «Αργώ» του
ένα μεγάλο βάρος από ό,τι έκκινε τήν ποίησή
του κουραστική, μαζί μ' αυτό σά να παράτησε και
κάθε δροσιά άμεσης συγκίνησης, που δέν έλειπε
δύοτετα εκεί μέσ. Η γύρα μας πραγματική ζωή
σά να μήν υπάρχει για τον ποιητή του «Στόν ήσκι
της συκιάς». Όταν γυρίζει σ' αυτή τό μάτι, ή
άσχημά της τού έμπνέει μονάχα άποστραφή και

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΤΟΥ «ΝΟΥΜΑΣ»

ΕΠΑΜ. Δ. ΔΕΛΗΓΙΩΡΓΗΣ

μίσος κι άγανάχτηση και κυνηγώντας, σαν ποιη-
τής, τήν όμορφιά της, βρίσκει τό ένδαμά της σε
παλιά της μόνο φανερώματα. Τα φανερώματα αυτά
τάποδίνει σε κάποιες ιδιότητες της ανθρώπινης φύσης
σβυσμένες πιά και για να γυρίσει τή ζωή στην
παλιά όμορφιά της γυρεύει να τις ξυπνήσει και
μέσ στην ζωή. Τα περισσότερα πλάσματα του στα
διηγήματά αυτά κατέχονται απ' αυτόν τόν πόθο
και τό μεταφυσικό σχήμα της ιδέας του είναι το
κόκκινο τό νήμα που περνάει σ' όλο τό βιβλίο του.
Ο Προμηθέας του καρφώνεται στο βράχο, γυρεύον-
τας να ξαναφέρει τήν άληθινή ζωή στον κόσμο, τή
βασιλεία δηλ. της σκληραδίας και της μεγαλόφρονος
έχροντίας και λεθενοσύνης, ή Σκληράινα όνειροδέρ-
νεται και ξεφυλάει μέ καλοκήρια όμορφιάς χαμένα
και μέ μεθύσια διονυσιακά, οι Παναγοηγόρηδες, οι
Ψελλοί κ' οι Άλέξηδες ψελλίζουν, καθένας μέ τόν
τρόπο του, τή φόρμα της ιδέας τού ποιητή τους.
Κάθε άλλο σκοπό έχω εδώ παρά να συζητήσω τήν
ούσία ή τήν άλήθεια τού σχήμας της σκέψης τού
κ. Βλαστού, κάθε άλλο επίσης παρά νάνηθώ τήν
ποίηση των ιδεών. Κατώτερος τρόπος έκφρασης της
μορφιάς άναμφισβήτητα, αλλά κι ό κλήρος των

περισσότερων δημιουργών της φαντασίας. Το ένορα-
τικό ένστιχτο φυτρώνει σπάνιο στο λιβάδι της δη-
μιουργίας. Όσο τόσο κ' ή ποίηση των ιδεών για να
ενεργήσει αισθητικά όφείλει να λάβη μια καθαρή
και φωτεινή μορφή, να σωματωθί σε πρόσωπα και
πράξεις είτε περιστασιακά που να ξυπνούν στο
πνεύμα άμεσα τήν έννοια της ποιητικής παραστά-
σης. Δηλαδή, αν ή ποιητής δέν έχει τό χάρισμα
νάντλη ίσα απ' τή ζωή άπροκατάληπτα τις παρα-
στάσεις του, μέ τού χρειάζεται σ' αυτό ένα κέν-
τρισμα από τή σκέψη του, ή παράστασή του ως
τόσο πρέπει νάναι μια εικόνα της ζωής, οι άνθρω-
ποι πλάσματα μέ ζωντανή ψυχή, οι πράξεις τους
ιάται λογικές συνέπειες των όρμών τους, τό περιστα-
τικά νάχουν μιάν άληθινή ψυχολογία, τό πρόβλημα
που άπλώνει μπρός στο πνεύμα μας να καταστρώ-
νεται αισθητά, άφίνοντας σ' έμάς τή λύση του, αν
δέ θέλη να τό κάμη ο ίδιος.

Η τέχνη όμως τού κ. Βλαστού φτάνει μονάχα
ως τήν πρόθεση ή δύναμη της ύποβολής του λείπει
τό χάρισμα του να μάς δίνει ζωηρές εικόνες περιο-
ρίζεται ως τό φαινόμενο. Μπορεί να έκπλήττη, να
φαντάζει αυτό, μέ αισθητικά δέν συγκινεί, γιατί
κατω απ' αυτό δέν σπαταράει φωτεινή στο πνεύμα
μας ή ζωική του αξία. Ο ποιητής δέν μάς βοηθάει
να φτάσουμε ως τή ρίζα του, δέν μάς δίνει τό μυστικό
κρίκο που τό δένει μέ τήν αρχή του. Λείπει δη-
λαδή απ' τις παραστάσεις του ή ποιητική αλήθεια.

Τό σχήμα της σκέψης του βλέπομε ξερό μονάχα
στην ιδέα των πλάσμάτων του, δίχως να μωρη να
ζωντανή και νάναπτυχτή μέ τή βαθιά, τή λογική
αλήθεια στα περιστασιακά. Η ιδέα του, σαν άραι-
φεμένο σχήμα που είναι, δέν παίρνει κίνηση μέ τή
ζωή, δέν μπορεί να πλάσει μορφές δλάκερες, να
σωματωθί σε ζωντανές συνθέσεις μονοκόματη, όπως
είναι, σκονταθεί στις άντινορίες που μορφώνονται
μπροστά της έξωθεν κ' εκεί για να σωθή καταφεύ-
γει σε σκοτεινά σύμβολα ή άκατανόητες άλληγο-
ρίες, δίνει μια ζωηρή φανταχτερή εικόνα, βοηθού-
μενη συχνά από παραστάσεις γνωστές ήδη από άλ-
λο στο πνεύμα μας, μάς ξαφνίζει μ' αυτές και μάς
θαμπώνει, δίχως όμως ούτε και να μάς συγκινή
μαζί, ούτε να μάς φωτίσει. Στο νού μας μένει μόνο
τό έώρημά του και στην ψυχή μας ένα άπογοητευ-
τικό κενό. Βλέπομε λ. χ. τόν Προμηθέα καρφωμέ-
νο σ' ένα βράχο μέσα σε σύγνεφα κι άστροπόδροντα
κι αν δέν γνωρίζαμε από καπου άλλου γιατί ήταν
καρφωμένος εκεί απ' τί ποιητικά τού κ. Βλαστού
θα μάς άπόμεινε ένα έρωτηματικό, σαν τάλλο τού
γυναικίου κλάματος που άκουεται μέ τή σιγαλιά